

A SZÜLŐ, MINT A HITRE NEVELŐ

Kezdés¹

Hányszor mondunk olyat, amit nem teljesen úgy értünk. Pl. valami híre a „Nem hiszem!” kijelentéssel válaszolunk, vagy „Szinte hihetetlen!” „Ki hitte volna...”. Amikor tényekkel állunk szemben, és mégis azt állítjuk, hogy azok „hihetetlenek”, azt tényleg úgy is értjük? Nem inkább csak úgy, hogy valami megdöbbenett? De mégis a „hit” szóval fejezzük ki. Miért nem mondjuk egyszerűen, hogy valami döbbenetes számunkra és kész. Talán azért, mert a hit alapvető életünkben.

Manapság a hit kérdése egyre sürgetőbbé vált! De sokan azt gondolják, hogy egy materialista világban már szinte lehetetlen a hitre nevelni bárkit. Te mit mondasz erről? (*Beszélgetés!*) Ha igaznak tartod, miért tartod annak? Hogyan vagy miben nyilvánul meg ennek a kijelentésnek az aktualitása? Van-e személyes vagy társadalmi tapasztalatod a hit gyengeségéről vagy hiányáról? És mi a helyzet a családotban a hittel kapcsolatban?

Nézzük meg a következő kis felmérést! Mindenki töltsse ki saját lapját egyszerűen „igen”-nel vagy „nem”-mel.² (*Ezt a felmérést le lehet külön másolni, és kézbe adni a csoport tagjainak, hogy először egyénileg foglalkozzanak a mondatokkal, és csak utána kerüljön közös megosztásra.*)

1. Az elsődleges hitre nevelő a szülő!	Igen	Nem
2. A hitre nevelés nem szülői feladat, hanem az Egyházé!	Igen	Nem
3. A hitre nevelés manapság lehetetlen feladat.	Igen	Nem
4. A korábbi generáció szüleinek könnyebb volt a hitre nevelés feladatát teljesíteni, mint ma!	Igen	Nem
5. A hit egyenlő a vallásos viselkedéssel.	Igen	Nem
6. A hitre nem lehet nevelni, mert az magánügy!	Igen	Nem
7. A hit isteni ajándék, és teljesen a kegyelmén múlik.	Igen	Nem
8. A hitet el lehet veszíteni!	Igen	Nem
9. A hit nem statikus, hanem egész életünk során fejlődik.	Igen	Nem
10. Isten mindent megad annak, akinek van hite! Csak kérni kell! Igen	Igen	Nem

Osszuk meg válaszainkat egymással, és jelöljük meg azokat a mondatokat, amelyekben teljesen egyetértettünk egymással. (*Nem kell ezeket megvitatni, csak megosztani! Majd osszuk meg az eredményt a nagy csoporttal!*) Utolsó kérdés, amit nem lehet igen-nemmel válaszolni: Hogyan vagy miben lenne más az életed – különösen is a családi életed - a vallásos hit nélkül?

Kifejtés

„A szülők gyermekeik első és legfontosabb nevelői!” (KEK 1653) Ez azt jelenti, hogy minden más nevelő (a szülők után) másodrangú! A fenti felmérésre adott válaszok nem egybehangozóak,

---

¹ Esetleg, ha a jelen bevezetés nem alkalmas egy adott csoport számára, meg lehet beszélni, hogy mi a különbség aközött hogy valakiBEN hiszek, illetve valaMIT hiszek.

² Azzal, hogy a válasz csupán „igen”, vagy „nem”-re szűkül le, nem azt akarjuk sugallni, hogy valóban ilyen szimpla a kérdés, hanem a feltevése provokatív jellegű: beszélgetést és vitát igényel.

még keresztény szülők körében sem. Ezért fontos tisztázni milyen nevelésre utal az Egyház tanítása.

Elsősorban el kell ismerni, hogy nagyon sok mindenre kell egy szülőnek kitérnie a nevelés során: hogyan köszöntsenek a gyerekek másokat, hogyan viselkedjenek különböző helyzetekben, hogyan tisztálkodjanak.... Igen, ezek nagyon lényegesek és fontosak, mert az emberi élethez szükséges dolgok. A *Katolikus Egyház* Katekizmusának fent idézett tanítása azonban nem ilyesmire utal, hanem a leglényegesebbre: fontos, hogy a gyermek értse, mi végre van a világban, mi az életének a legfőbb célja, és hogyan kell mindent ez alá a nagyobb cél alá rendelnie. Ezt a célt az örök élet távlatában kell érteni: ahhoz, hogy helyesen éljünk, látnunk kell, hogy a Jó Isten visszavonhatatlan szeretettel és étellel ajándékozott meg. Az emberi élethez tartozik az örök élet távlata, mert a nélkül az élet értelmetlen, és ez könnyen a nihilizmusba kergethet. (Hány fiatal küzd komoly depresszióval, és hányan vetnek véget tragikusan saját életüknek! És mi nem látjuk, hogy megfosztottuk őket pont attól a távlattól, mely értelmet adhatott volna a létüknek!!!) A leglényegesebb nevelői feladat ezért a hitre nevelés, amiért nem az állam felelős, sem azok (elsődlegesen), akik hivatalos szolgálati szerepet töltenek be az Egyházban (papok, katekéták, tanárok, ...).

A kérdésre, hogy ez a nevelői feladat miért nem természetes és egyértelmű számunkra, szülők számára, nem nehéz választ adni. Igen sok évvel ezelőtt az állam átvette a hivatalos nevelő szerepet a szülőktől, gyakran azzal a szándékkal, hogy a szülőnek ne legyen ezzel „gondja”, majd később, hogy ne legyen beleszólása se. Az évek során ezt sokan el is fogadták, sőt ezt még a hitre nevelés feladatára is értették. Valóban elfogadták, hogy a hitre nevelés nem az ő gondjuk, hanem a szakértőké. De ez nem az Egyház hozzáállása, mert nem Isten hozzáállása.

A *Második Törvénykönyv* 4. fejezetében Isten megszabja a szülő feladatát: (a kinyilatkoztatást) „*őrizd meg emlékezetedben egész életedben, sőt add tudtára gyermekeidnek és gyermekeid gyermekeinek*” (MTörv 4,9). Továbbá: „*Ezeket a parancsokat, amelyeket ma szabok neked, őrizd meg szívedben, és vésd gyermekeidnek is az eszébe, beszélj róluk, amikor otthon tartózkodsz s amikor úton vagy, amikor lefekszel és amikor fölkelysz*” (MTörv 6,6-7). Majd ismétli, hogy „*tanítsátok meg rájuk gyermekeiteket, beszélj róluk, ha otthon tartózkodsz és ha úton vagy, ha lefekszel és ha fölkelysz*” (MTörv 11,19). Szent Pál a szülő nevelői fontosságát megerősíti: „*Apák (anyák!) ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket figyelemben az Úr útmutatása szerint.*” (Ef 6,4) És mi az Úr parancsa? Elsősorban, hogy „*szeresd Uradat, Istenedet szíved, lelked mélyéből, minden erőddel!*” (MTörv 6,5).

Hogy lehet valakit szeretni, ha nem hiszünk benne? És hogy lehet valakiben hinni, akit nem szeretünk? Isten parancsai a szeretetről szólnak, a szeretetre hívnak: ezért a hitre nevelés lényege a szeretet kapcsolat kialakítása magunk, gyermekeink és Isten közt. Ezt értette Jézus, amikor kérte az apostolokat, hogy „*hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket, hisz ilyeneké az Isten országa*” (Mk 10,14).

Eddig világos: a szülő az elsődleges nevelő. Isten azzal a feladattal bízta meg, hogy gyermekét az első perctől kezdve az Istennel való kapcsolatra nevelje. Ez az örök életre nevelést jelenti. Nevelni kell annak tudatára, hogy Istennek szándéka van azzal, hogy az embert megteremtette. Ez a szándék az örök boldogságunk, (nem csak rövidtávú boldogságot akart adni, hanem vég nélkülit) Csak az a jó, ami segít elérni Isten szándékát: minden mást vagy el kell tűrni, vagy teljesen elkerülni. Ezzel együtt fontos a helyes istenkép: Isten szerető atya, aki igazságos is és irgalmas is. Mindent megadott nekünk – Egyházat, egyházi közösséget, imádságot, tanítását, szavait a Szentírásban, szentségeket, legfőbb Önmagát és részesedést az Ő életében (kegyelem), hogy elérhessük az örök boldogságot.

A hitre nevelés szükségessé teszi a hit két dimenzióját: a hitnek van tartalma (valakiben, valamiben hiszünk), de van az emberi cselekedet is (a hit aktusa, amely által aláveti magát annak, amiben/akiben hisz). Ez a személyes elfogadást jelenti, a teljes bizalmat abban, amiben/akiben hiszek, és a személyes döntések hozatalát, a nehézségek vállalását, a rizikóvállalást, tanúságtevést a hitemről mások előtt. Ezek a hit emberi megnyilvánulásai, amelyekről magyarázatot és példát is kap a gyerek. A hit aktusa mellett szükséges a hit tartalmának ismertetése is, amelyet a Hitvallásban vallunk.

Gyakorlati javaslat

A gyermek elsősorban példából tanul. Amit lát és hall, az számára a „helyes viselkedés” mérvadója. A nevelés fontos leckéi a hétköznapi közös életből adódnak:

1. Közös részvétel a vasárnapi szentmisén;³
2. a közös és rendszeres ima, ennek során nem mindig csak a saját életkorához illő, hanem néha más korosztály imája is előkerül, így a különböző imák megismertetésére és azok közös elimádkozására is alkalom adódik;
3. a plébánia közösségi életébe való bekapcsolódás;
4. ünnepi szokások tartalommal való megtöltése, ünnepekre való (belső) készüllet, és kifejező szimbólumok ismertetése;
5. a nehézségek elfogadása és azokra adott reakciók;
6. az Isten iránti hála kifejezése, bocsánatkérés, közbenjáró ima, felajánlás, böjt;
7. Isten segítségének kérése fontos események előtt, illetve egymás megáldása, amikor elmegyünk otthonról;
8. a Szentatyáért, helyi püspökért, plébánosért és káplánért névszerinti ima;
9. filmek és hírek után rövid magyarázatok: mi volt összeegyeztethető hitünkkel, és mi volt azzal ellentétes abból, amit láttak és hallottak;
10. a bibliai történetek közös olvasása
11. az egymás iránti tisztelet kifejezése a beszédben is, de legfőképp Isten iránti tisztelet és szeretet, aki minden család feje.
12. a családi élet eseményeinek kiértékelése a hit fényével.
13. emberi kapcsolatok, az együttlét, emberi értékek fontossága a fogyasztással, birtoklással szemben
14. a teremtett világ és benne az ember „jó”-ságának képviselője, „igen” minden életre: az élet (minden élet!) ajándék! Élni jó! A természet és benne minden egyes élet értékes, védendő!

Ha te szereted Istenedet, mert szeretetreméltó, és Jézus nevét szeretettel mondod ki, ha te bízol Isten gondviselésében még nehéz időkben is, és nem okolod Őt rossz dolgokért, a gyermekednek nagyobb esélye lesz látni, hogy a hit tényleg segítséget ad az élet folyamán.

Látniuk és tapasztalniuk kell, hogy a hit a hétköznapi eseményeit érinti, értelmezi, sőt rendezzi azokat.

---

³ Egy ifjúsági felmérés alapján kiderült, hogy a fiatalok kereszténnyé válásához vezető fő tényező a család közös Szentmisére járása volt.

Miért fontos a téma?

Jó lenne átgondolni a következőket:

1. E téma felvetése előtt mit tartottál legfontosabbnak gyermeked számára?
2. A hit nélkül milyen életet képzelhetsz el gyermekednek?
3. Mi akadályozza, vagy nehezíti a hitre nevelést otthon?
4. Mi segítené neked betölteni ezt a feladatot?
5. Ha eddig valamelyik lépést elhanyagoltad, milyen lépést tudnál most megtenni, hogy a hitre nevelésed hatékonyabb legyen gyermeked érdekében?
6. Mennyire tartod szem előtt, hogy te Istentől kaptad a gyermekedet, és az Ő megbízásából neveled?

Nem könnyű feladat. Istennek sem könnyű, pedig Ő Isten, mert mindvégig meghagyja az ember szabad akaratát. Mi sem tehetünk mást: gyermekeink szabad akaratát csupán irányítani lehet, motiválni lehet az igazsággal, kitartóan, állhatatosan és következetesen.

„Mutasd meg a [gyermekednek], melyik úton járjon, s akkor sem hagyja el, amikor idősebb lesz.” (Péld 22,6)

Gondolatok az imádsághoz

Köszönd meg Isten bizalmát irántad, hogy gyermekét a te nevelésedre bízta! Kérd a Szentlélek segítségét, hisz Ő jobban ismeri gyermekedet, mint te, és jobban szereti, mint te, hogy vezessen téged, és művelje benned is az életszentséget!

Kérd a Szűzanyát, hogy legyen otthonotok édesanyja, és gyermekeid közbenjárója Fia előtt! Kérd Szent József segítségét, hisz Máriának és Józsefnek is hinniük kellett, hogy az a kis gyermek, akit nevelnek, ő az Isten Fia, és az üdvösség hozója.

Bízz Isten Atyai mivoltában, hiszen tudja, milyen nehéz a nevelés feladata. Tőle is elfordulnak gyermekei, sőt, az övéi semmibe veszik tanítását, melyet az Egyházára bízott, és mégsem fordul el tőlük. Érti, mi zajlik a szívedben, amikor gyermeked nem hallgat rád. Maradj jó kapcsolatban vele a rendszeres ima és a szentségek által!